

Göteborgs Stad
Stadsledningskontoret
Diariernr: 0402/19

Remissvar gällande förberedande åtgärder för att införa valfrihetssystem enligt LOV äldreboende (SLK dnr 0402/19)

Famna är riksorganisationen för idéburen vård och social omsorg. Vi har för närvarande 95 medlemmar varav ett drygt tiotal är aktiva i Göteborgsområdet. Nationellt är våra största medlemmar Ersta diakoni, Stockholms Sjukhem, Bräcke diakoni (med bas i Göteborg), Stockholms Stadsmission, Stiftelsen Stora Sköndal, Röda Korset och Rädda Barnen. Därutöver har vi många andra välkända medlemmar och välrenommerade aktörer som länge erbjudit medborgare och medmänniskor sociala tjänster, kvalificerad vård och individuell omsorg utan vinstsyfte.

Vår äldsta medlem (Stiftelsen Danvikshem) startade för 450 år sedan, men mera typiskt är att verksamheterna har bortåt 100 år eller mer på nacken, t ex Stadsmissionerna som finns i alla större städer i vårt land. Bland verksamheter som tillkommit på senare tid finns till exempel tjej- och kvinnojourer, boenden för ensamkommande flyktingbarn, HVB-hem, äldreboenden och arbetsintegrerande sociala företag.

Idéburna organisationer har ofta vuxit fram när man sett brister och behov som det offentliga inte kunnat lösa eller möta. Innovation och nytänkande är starka drivkrafter bakom idéburen verksamhet.

Famna tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter.

Bakgrund:

I beslut om budget 2019 och flerårsplaner 2020-2021 fick kommunstyrelsen i uppdrag att förbereda införandet av LOV inom äldreboenden. Kommunstyrelsen beslutade 2019-06-19 § 544 att stadsledningskontoret inkommer till kommunstyrelsen med utredning, ställningstagande om remiss samt förslag till tidsplan för förfrågningsunderlaget och genomförandet av valfrihetssystemet kvartal 1 2020.

En sammanfattning av Famnas ställningstaganden

En kunskapsbaserad vård och omsorg är grunden för vården och omsorgens utveckling. Famna har sedan starten arbetat systematiskt med kvalitets- och förbättringsarbete för medlemmar och andra som behöver stöd för att hitta metoder för nya arbetssätt. Famnas medlemmar är olika stora och har olika förutsättningar att ta del av marknadens utbud. Utredningens avsikt att införa LOV-system är Famna således mycket positiv till.

Famna är positiv till utredningens förslag i stort men önskar ett tydligare uttryck för samverkan även med idéburen sektor. I nuläget finns former för det men Famna önskar ett klarare ställningstagande i relation till utredningens förslag för framtiden.

Famna önskar också att Göteborgs stad tydliggöra vilka aktörer som är idéburna och vilka som drivs av kommersiella företag när LOV införs. Fullständig och transparent information till medborgarna befrämjar såväl valfrihet som kvalitetsutveckling.

I denna differentiering mellan tre olika sorters utövare (kommunala, privata kommersiella och idéburna) ligger också möjligheten till ett mål avseende välfärdsmixen i Göteborg. På några års sikt, vilken andel önskar Göteborgs stad ha av idéburna aktörer? Ett mål kan sättas upp för detta och utvärderas emot t ex till slutet av mandatperioden 2022, 2026 osv.

Synpunkter och kommentarer

Famna ställer sig bakom förslagen men har några kommentarer och synpunkter;

2. Förutsättningar för införande

Famnas synpunkter.

Famna är positiv till utredningens förslag att införandet av LOV inom vård-och omsorgsboende bör följa Göteborgs Stads kommungränser som geografiskt område. Famna framhåller dock att det ska vara möjligt för brukare i angränsande kommuner att söka vård-och omsorgsboende i Göteborgs Stad. Ett sådant valfrihetssystem kan underlätta för framtida möjliga utförare av vård och omsorg.

I förarbetet nämns att privat boende-utförare ska ha möjlighet att ge hemtjänst till person som är medboende, vid parboende, om den medboende har bistånd för hemtjänst. Vi skulle tycka att det gav ett mervärde om det samtidigt öppnades upp för att ett boende kan beredas möjlighet att utföra hemtjänst även i större omfattning. Utan att leverantör behöver leva upp till kraven om antal uppdrag eller geografisk yta som finns i LOV för hemtjänst. Det skulle till exempel kunna handla om ett trygghetsboende som ligger vägg i vägg med ett vård- och omsorgsboende. Alternativt att sådan leverantör skulle kunna utföra hemtjänst-insats i hela den byggnaden där boendet finns.

3. Processen för ansökan till inflyttning

Famna är positiv till förslaget. Men önskar att Göteborgs Stad tydliggör när besked måste lämnas efter erbjudande om plats.

4. Krav på tjänstens innehåll och utförande

Famnas synpunkter.

Famna förslår att det finns en tillgänglig sjuksköterska med förskrivningsrätt för läkemedel dygnet runt.

Den inställningstid som finns i dagsläget på 30 minuter för jourtid kväll, natt och helg är kort. Vi föreslår därför 1h inställningstid.

Famna föreslår att Göteborgs Stad erbjuder möjlighet till bedömning via videomöten, så kallad E-hälsa.

Minoritetsgrupper, språk, kultur och tolkar.

Skärpta regler jan 2019 om nationella minoriteter och minoritetsspråk, tillsammans med olika invandringsvågor i olika perioder gör att Göteborgs Stad borde ta höjd för en situation med oproportionerligt stora eller olika språkgrupper så att leverantör i sådana fall kan få möjlighet till kompletterande ersättning. Att ha tolkar och personal som kan alla dessa språk och har erfarenhet från dessa kulturer kan annars riskera att bli kostnadsdrivande.

5. Lokaler

Famnas synpunkter.

Famna har medlemmar som bedrivit verksamhet i centrala Göteborg i över 50 år. Deras lokaler håller i dagsläget inte den standard som efterfrågas. Arbetet går framåt men, verksamheterna kommer inte säkert ha färdigställda lokaler då LOV träder i kraft. Om det finns skalkrav på ytor och storlek på lägenheter får dessa inte stänga ute redan etablerade verksamheter. Vi framhåller därför vikten av en skrivelse som inte sätter stopp för etablerade verksamheter som befinner sig i omställningsfas. En lösning vore en tidsangiven dispens eller klausul.

Famna är positiv till förslaget om tillgång till wifi/fibernät på samtliga vård- och omsorgsboende. Famna önskar dock en tydligare skrivelse där det framgår om kravet gäller brukarnas lägenheter eller allmänna utrymmen.

6. IT, digitalisering och kommunikation

Famnas kommentarer.

Ytterligare dialog, kartläggning, riskanalys behövs i syfte att få en så smidig digitalisering/IT process som möjligt. Inloggning, behörigheter med mera måste flyta på ett sömfritt sätt. För att undvika dubbeldokumentation behöver LOV-aktörer dokumentera och utreda avvikelser i sina egna avvikelssystem, så att arbetet kan utföras systematiskt med lärande och återkoppling.

7. Ekonomi och ersättningsmodell

Famnas synpunkter.

Famna önskar att det införs klausuler som tillåter ökad ersättning, åtminstone i vissa exceptionella undantagsfall. Nuvarande förslag är statiskt och ersättningsnivån låg. När vi jämför med referenskommunerna så anser vi att beloppet borde ligga något högre. Den förslagna 7-dagarsmodellen med 1389/dygn för tomgångsersättning riskerar att slå hårt mot intäkterna för våra medlemmar. Vi förslår därför att man likt Mölndals kommun använder principen 14 dagar med full ersättning.

Famna föreslår högre ersättning för Geropsykiatri/BPSD enhet för att man som boende ska möta medarbetare med rätt kompetens.

Lokalschablon borde utgå för nyproducerade lägenheter. Detta skulle kunna styras till att användas för att slå av toppen på hyresnivåerna till de boende. Utifrån att det är betydligt högre nivåer på nyproduktionspris ryms inte ersättning för gemensamma ytor inom ramen för föreslagen ersättning. Konsekvensen blir höga hyror för de boende i kombination att man som utförare behöver ta av vårdpengen/bemanningen

Famna framhåller att det behövs en tydligare skrivelse där det framgår om uppräknings gällande enligt omsorgsprisindex(OPI).

Dygnspriset beräknat med en utgångspunkt på 98 % beläggning är högt, vilket är en mycket hög beläggningsnivå. Famna föreslår en viss sänkning.

8. Organisation och HR-frågor

Famnas synpunkter.

Krav på heltid. Förslaget om krav att minst 87% ska ha grundanställning på heltid är en mycket hög andel om man tex enbart driver ett äldreboende. Ett så högt krav slår mot mindre enheter, där de idéburna verksamheterna också återfinns. Men oavsett vilken procentsats som fastslås vill vi hellre att det formuleras som krav på att medarbetare ska *erbjudas* heltid.

Krav på utbildad personal. 85% usk är ett högt krav, det är inte alla kommuner och städer som har så höga krav. Famna förespråkar en lägre andel tex 75%. Vidare ställs krav på "utvecklingsplan" för alla medarbetare. Ingår befattningen " -biträde äldreomsorg " i begreppet "utbildad personal"? Det behöver förtydligas.

Årsarbetare och ersättning. Kostnaderna baseras på schabloner för årsarbetare per plats, men det är svårt att definiera vad detta är, i synnerhet när det finns flera olika kollektivavtal på marknaden med olika veckoarbetstidsmått. Detta behöver förtydligas och hellre beräknas på timmar utförd vård e.d.

Ställföreträdare till chef. Krav på utsedd ställföreträdare hela dygnet, men i utredningen är det oklart om kravet gäller även när ordinarie chef är på plats, eller om hen tillfälligt jobbar någon annanstans. Ett förslag skulle vara "tillgänglig chef" utanför kontorstid.

Chefserfarenhet positivt med erfarenhet. Det skulle dock vara av värde om det tydligare skulle kunna framhållas kring mentorskap, inkludering i chefsyrket, som en metod att få in nya medarbetare med rätt formell kompetens till chefsyrket.

Övrigt

Famnas avslutande kommentarer.

Vi utläser att samverkan med staden ses som problematiskt, t ex att hyra fastighet av staden och bedriva omsorg enligt LOV inte är förenligt. Likaså får vi signaler från våra medlemmar att de i och med LOV inte kommer att kunna köpa tjänster från Göteborgs Stad. I dagsläget har Famna medlemmar som köper sjuksköterskeinsats nattetid och helgkvällar och det är hemsjukvården som då kommer vid behov.

Samarbetet har ägt rum under många år och med fler privata aktörer. Enligt uppgift förekommer liknande samarbeten mellan kommun och LOV-utförare i Stockholm. Vi anser att det är gynnsamt för alla parter och ytterst samhället om det är möjligt att köpa en tjänst likt exemplet från staden.

Det är också en viktig princip för att idéburna, som ofta är mindre aktörer, ska kunna hitta lösningar när det gäller bemanning. Vissa av våra mindre medlemmar skulle till exempel inte klara av att ha en egen sjuksköterskeorganisation för nattinsatser. Det finns privata alternativ, men det bör vara möjligt att köpa tjänster även från kommunen.

Famna saknar en tydlig målbild när det gäller andelen privata/idéburna aktörer inom vård och omsorgsboende för äldre i Göteborgs stad.

Famna föreslår att en utvärdering görs efter ca ett år efter införandet: vilka sorts utförare har staden fått in i LOV-systemet? Hur har ersättningsnivåerna påverkat utvecklingen av valfrihet för brukarna?